

Svědomy

Introit: *Ježíš jim odpověděl: " Vy soudíte podle zdání. Já nesoudím nikoho. Jestliže já přece soudím, je můj soud pravdivý, neboť nesoudím sám, ale se mnou i ten, který mě poslal. Jan 8:15-16*

Čtení: Ř 2,11-16 ; J8,3-11 ; IK 8,4+9-12

Pán Bůh dal člověku určitou výbavu do života, které se říká svědomí. Ta má člověku sloužit jako „kompas“ na životních cestách. Podle ní se máme řídit. Bible i naše zkušenosti nám ale až příliš jasně dokazují, že z této pro život tak důležité výbavy po pádu člověka nezbylo nic, co by mohlo jako kompas životem sloužit. Hřích pokazil všechno v samém jádru. Ne že by tu svědomí nebylo. Je tady. Každý člověk má v sobě svědomí, kompas, který mu říká, co je dobré a co zlé. Ale jak to říká? Jsou tu války, trestné činy a nenávisť, které až příliš jasně ukazují, že různí lidé mají různé kompas a ty jim různě ukazují co dobré je a co dobré není.

Na pád člověka do hříchu doplatil náš rozum a svědomí tak, jako doplatí na pád na zem přesné hodinky. **Ještě jdou, ale spolehnutí na ně už není!** A řídit se podle nich, spěcháme-li na vlak je příliš riskantní. A pak tu jsou lidé, kteří důvěřují spíše hodináři, že vyrobil hodinky opravdu nárazuvzdorné a spokojí se se svědomím takovým, jaké mají. Lidé, kteří se snaží naražené svědomí poopravovat. A to činí celý svůj život. A lidé, kteří volají se Žalmistou: „Srdce čisté stvoř mi ó Bože!“ Sám bych raději vždycky zašel k odborníkovi, aby hodinky mého života přece jen důkladně prohlédl. Zdá se mi, že ten náraz byl příliš tvrdý.

Lidé, kteří se chystali kameny ubít ženu, jež se provinila, měli o sobě nepochybně dobré mínění. (J 8,3-11) Zřejmě jim nebylo za těžko vžít se rychle do role soudců a katů. Se svědomím neměli nejmenší potíže, protože žena byla evidentně vinna a Zákon byl proti ní. Dodnes jsou na Blízkém východě zákony dovolující zabít nevěrné a cizoložné ženy. Sotva však tito lidé uslyšeli Ježíše, skloněného nad podivným písmem v písku, které hned rozvíval vítr, začalo jejich obviněné svědomí dávat jiné signály než dosud dávalo. Způsobilo, že všichni postupně vypadli z rolí soudců a katů a kolem ženy bylo brzy prázdno. Až do chvíle, kdy je zasáhlo Ježíšovo slovo, měli všichni -ve srovnání s vyloženou hříšnicí- svědomí „čisté“. Ježíšova výzva: „Kdo je z vás bez viny, ať první hodí kamenem!“ však zviklala jejich jistotu, jejich samolibou a nelaskavou zbožnost a probudila uchlácholené, záslužnictvím poškozené svědomí ke správné funkci. Jeden po druhém odkládají kameny a odcházejí.

Pán Ježíš Kristus se ale nikdy nedovolává svědomí člověka. Neapeluje nikdy na morální kodex ukrytý v našem nitru. Nepočítá s žádnou vnitřní normou, jen zvěstuje příchod Božího království. Zvěstuje je svým slitováním, milosrdenství, a obětováním se. Zasahuje tak i ubité, nemocné svědomí a probouzí je k životu.

NZ se zmiňuje o svědomí zhruba na 30 -ti místech. Převážná většina z nich vychází z toho, že svědomí křesťana je neoddělitelně spjato s živou vírou v Krista. Tato víra je utváří a formuje. A protože každý z nás dostal jinou míru víry, není ani svědomí všech křesťanů stejné. Celý tento složitý a často bolestný problém musela řešit již první církev. Svědomí těch, kteří byli před svým obrácením ke Kristu formováni židovskými předpisy, poděšeně reagovalo na ničím nezatíženou svobodu bratrů obrácených ke Kristu z pohanského prostředí. Jsou to otázky kupování a nekupování masa na veřejných tržištích (IK 8,4+9-12) Ap.Pavel se setkává s obrácenými křesťany, kteří by za žádných okolností nekoupili maso na místním tržišti, protože už při porážce bylo

každé jateční zvíře symbolicky obětované božstvu. Jiní však docela správně připomínali, že pro křesťana nemohou mít podobná kultická věnování žádnou váhu, poněvadž jde o neexistující modly. Apoštol celou svou vírou tuto radostnou jistotu druhých podporoval, ale velmi důrazně se zastal těch prvních, jejichž svědomí ještě nedokázalo takové sousto křesťanské svobody strávit.

S růstem víry se tedy nepochybně vyvíjí také svědomí křesťana a ztratí-li se nám Kristova láska a milosrdenství, stává se svědomí svými falešnými signály jen spolutvůrcem velikého utrpení. Avšak Písmo samo stále znovu připomíná požadavek úcty k svědomí mého bratra a mé sestry v Kristu. Nepochybně z těchto křesťanských kořenů rostla myšlenka přiznat svobodu svědomí každému člověku, které se pak stala neodmyslitelnou součástí ústavních práv všech kulturních národů.

Závěrem:

Každý člověk rozlišuje právo a bezprávi, pravdu a lež, dobro a zlo. Je tu jakýsi zákon, který nám Bůh vložil do srdce. Hodinky, které jdou a proto se objevují každému člověku výčitky svědomí. Ap.Pavel o tom píše jako o „přirozeném zákonu“ Ř 2,14 *Jestliže národy, které nemají zákon, samy od sebe činí to, co zákon žádá, pak jsou samy sobě zákonem, i když zákon nemají.* Ř 2,15 *Tím ukazují, že to, co zákon požaduje, mají napsáno ve svém srdci, jak dosvědčuje jejich svědomí, poněvadž jejich myšlenky je jednou obviňují, jednou hájí.*“ To jsou ty naše hodinky, které i pádu stále jdou, ale kdo by se na mohl spolehnout? Kdo se jimi bude řídit, spěchá-li na důležitou schůzku? Ano, jdou, ale jednou tak a jindy onak. Ne, nejdou přesně a nejsou správně. Někdo možná ukazují správný čas, ale kdy? A jak často? Jistě znáte anekdotu o člověku, kterému se zastavili hodinky a jeho přítel se ho ptá, proč je nevyhodí. A dotyčný mu odpoví: „Proč vyhodit, vždyť 2x za den ukazují správný čas?“ Ano nejde o to, zda člověk svědomí má nebo nemá. Máme ho, a ono cosi ukazuje, ale jde o to, zda ukazuje správně. A to nejen někdy, ale zda ukazuje správně vždy. Prostě, zda se na své svědomí můžeme vždy a za každých okolností spolehnout. A tady zjišťujeme, že nemůžeme. Proto Ježíš ! On o sobě řekl: „**Já jsem cesta a pravda!**“ A proto naše svědomí může znovuzrodit jenom On. Živou skutečností je Ukřižovaný a Zmrtvýchvstalý Boží Syn. Nejen připomínka, ale NOVÝ ŽIVOT V KRISTU! Zavátá cesta není už spolehlivou cestou k Bohu a Otci. Spolehlivá je cesta nová. A tou je Pán Ježíš Kristus.

Proto nejen ap.Pavel, ale ani ti, kdo uvěřili a odevzdali svůj život Pánu Ježíši Kristu, nemají nad sebou jako poslední instanci své svědomí. Ap.Pavel prohlašuje ve svém dopise věřícím v tehdejších starověkém Korintě: „*1K 4,3 Mně tedy pramálo záleží na tom, soudíte-li mě vy nebo jakýkoliv lidský soud. Vždyť ani já nejsem soudcem sám nad sebou; 1K 4,4 ničeho si nejsem sice vědom, tím však ještě nejsem ospravedlněn, neboť mým soudcem je Pán.*“ Stejně tak i my stojíme pod milostivým soudem toho, který je Pánem nebe i země. A proto s Mistrem Janem Husem bych Vám i sobě chtěl ještě připomenout, že:

Rytíř Ježíše Krista má vidět a vědět, že na svém králi Ježíši má i boj i vítězství i odplatu.

Boj, protože se postil a modlil. **Vítězství**, protože ho pokusitel opustil. **Odplatu**, protože přistoupili andělé a sloužili mu. Touž stejnou cestou je jít každému rytíři Ježíše Krista.

A nemá zoufat, vždyť On s ním bude, tak jak slíbil svým rytířům, řka: „*S vámi jsem až do skonání světa*“ (Mt 28,20). Amen